

Załącznik do Uchwały Nr XVIII/198/2012

Rady Miasta Ustron

z dnia 29 marca 2012 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W USTRONIU ZA ROK 2011

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu w 2011 roku działał w szczególności na podstawie następujących przepisów prawa:

- Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminy (t.j. Dz.U. 2001 nr 142 poz.1591)
- Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz.U. 2009 nr 175 poz. 1362 z póź. zm.)
- Ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego z dnia 14 czerwca 1960r. (t.j. Dz. U. 2000 nr 98 poz. 1071 z późn. zm.)
- Ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” z dnia 29 grudnia 2005 r. (Dz. U. 2005 nr 267 poz. 2259 z późn.zm.)
- Ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. (t.j. Dz.U. 2006 nr 139 poz.992 z póź, zm.)
- Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 07 września 2007 r. (Dz.U. 2007 nr 192 poz.1378 z późn. zm.)
- Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (t.j. Dz.U. 2007 nr 11 poz. 74 z późn. zm.)
- Ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego z dnia 24 stycznia 1991 r. (t.j. Dz.U. 2002 nr 42 poz. 371 z późn. zm.)
- Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (DZ. U. 2005 nr 180 poz.1493 z póź. zm.)
- Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r. (t.j. Dz.U. 2008 nr 164 poz. 1027 z późn. zm.)
- Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. 2008 nr 69 poz.415 z. późn. zm.)
- Ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (t.j. Dz. U. 2009.152 poz. 1223)
- Ustawy o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 r. (Dz.U. 2005 nr 249 poz. 2104 z późn.zm.)
- Ustawy-Prawo zamówień publicznych z dnia 29 stycznia 2004r. (t.j. Dz.U. 2007 nr 223 poz. 1655 z późn. zm.)
- Ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji z dnia 17 czerwca 1966r. (t.j. Dz. U. 2005 nr 229 poz.1954 z późn. zm.)
- Ustawy o ochronie danych osobowych dnia 29 sierpnia 1997 r. (t.j. Dz.U. 2002 nr 101 poz. 926 z późn. zm.)
- Ustawy o ochronie informacji niejawnych z dnia 22 stycznia 1999 r. (t.j. Dz. U. 2005 nr 196 poz. 1631 z późn. zm.)
- Akty wykonawcze wynikające z powyższych ustaw
- Uchwały Rady Miejskiej w Ustroniu nr IX/51/90 w sprawie powołania Ośrodka Pomocy Społecznej
- Uchwały Rady Miejskiej Uzdrowiska Ustron nr XX/177/2004 z dnia 27 maja 2004 roku w sprawie uchwalenia statutu MOPS w Ustroniu
- Uchwał Rady Miejskiej wynikających z ustawy o pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Celem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomocy społecznej na zasadach określonych w ustawie udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

1. ubóstwa
2. sieroctwa
3. bezdomności
4. bezrobocia
5. niepełnosprawności
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby
7. przemocy w rodzinie
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych
10. braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze
11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
13. alkoholizmu lub narkomanii
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej wysokość dochodu uprawniająca do świadczeń z pomocy społecznej nie może przekroczyć:

- na osobę samotnie gospodarującą: 477 zł
- na osobę w rodzinie: 351 zł

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z wyżej wymienionych okoliczności (od 2 do 15)

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez gminę należały między innymi:

- udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku, oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych wyniku zdarzenia losowego
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby, które rezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- dożywianie dzieci
- sprawienie pogrzebu
- praca socjalna
- sporządzanie sprawozdawczości w tym również w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu informatycznego
- utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ.

Zadania zlecone gminie obejmowały:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielenie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom

- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie funkcji opiekuna prawnego.

W 2011 roku Ośrodek Pomocy Społecznej wydał na:

Świadczenia z pomocy społecznej w ramach zadań własnych : 632.978 zł (w tym dotacja 271.235 zł).

Świadczenia z pomocy społecznej w ramach zadań zleconych: 6.800 zł.

Świadczenia z tytułu realizacji świadczeń rodzinnych : 2.322.428 zł.

Świadczenia z tytułu funduszu alimentacyjnego : 469.740 zł.

W ramach zadań zleconych opłacono i zrealizowano świadczenia jako dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego w miesiącach XI i XII na łączną kwotę 6.800 zł.

W ramach zadań własnych opłacono i zrealizowano świadczenia na łączną kwotę 632.978 zł.

Przyznano różnego rodzaju zasiłki celowe na łączną kwotę 87.461 zł z przeznaczeniem na: zakup żywności, leków, opału, odzieży, artykułów szkolnych, pokrycie kosztów energii elektrycznej, gazu i wody, remontu mieszkania, pobyt w ośrodkach oraz inne niezbędne potrzeby.

Wyplacono 371 zasiłków stałych na kwotę 128.166 zł. (47 osób).

Opłacono 321 składek na ubezpieczenie zdrowotne na kwotę 10.185 zł.

W miesiącu grudniu przyznano pomoc w formie rzeczowej o łącznej wartości 10.266 zł. w postaci 87 paczek dla dzieci.

Pokryto koszty pobytu 9 osób w Domach Pomocy Społecznej w kwocie: 166.309 zł.

Przyznano zasiłki okresowe na kwotę 102.408 zł w tym dotacja: 89.560 zł.

Zasiłki otrzymało 83 rodziny , które pobrały 388 świadczeń.

Ogólny koszt dożywiania dzieci i młodzieży wyniósł: 128.183 zł (w tym 71.006 zł. dotacji).

Opłacono dożywianie dla 152 uczniów do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej na kwotę 64.809 zł, za co wydano 17.238 gorących posiłków.

W przedszkolach i żłobku dożywianiem było objętych 73 dzieci, a koszt wyniósł 27.772 zł, co daje 7.380 posiłków.

Opłacono dożywianie 2 osób dorosłych w formie 253 posiłków na kwotę 958 zł.

Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” pozwala na objęcie wsparciem rodzin, których dochód przekracza ustawowe kryteria dochodowe jednak nie więcej niż o 50%. W ramach tego programu dla 67 rodzin liczących 269 osób przyznano pomoc w formie zasiłków celowych na zakup żywności w kwocie 15.600 zł pochodzącą z dotacji oraz 12.200 zł ze środków własnych. Dla 58 dzieci zakupiono w ramach programu paczki świąteczne na kwotę 6.844 zł.

Zapewniono opiekę 67 osobom w formie usług opiekuńczych, ze względu na potrzebę wsparcia ich w zaspakajaniu podstawowych potrzeb bytowych. Na podstawie wydanych przez nasz Ośrodek decyzji, realizacją tych usług zajmuje się Miejski Dom Spokojnej Starości w Ustroniu.

W przypadkach osób wymagających całodobowej opieki, które nie mogą samodzielnie funkcjonować a którym pomoc w formie usług opiekuńczych nie wystarcza, przysługuje prawo do umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej. Do Domów Pomocy Społecznej skierowano 10 osób w tym 3 osób do Specjalistycznych Domów Pomocy Społecznej.

Podjęto działania, które przyniosły efekt w postaci wysłania na koszt Śląskiego Kuratorium Oświaty w Katowicach 2 dzieci na letni wypoczynek do Darłówka. Gmina pokryła koszt dowozu dzieci do Katowic.

W roku 2011 rozeznano 204 środowiska w związku z przypadającymi jubileuszami (80; 85; 90 i więcej lat) dostarczając okolicznościowe życzenia. Przedstawiciele Urzędu Miasta odwiedzili 116 jubilatów.

Z pomocy społecznej bez uwzględniania świadczeń rodzinnych ogółem skorzystało 592 rodzin, które liczą 1260 osób. Wynika z tego, że 8,1 % mieszkańców naszego miasta zostało objętych bezpośrednio i pośrednio różnymi formami naszej pomocy.

Pomocą finansową objęto 248 rodzin , które liczą 702 osób.

Przeprowadzono 940 wywiadów środowiskowych.

MOPS wydał 1110 decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej oraz 24 postanowienia.

Nasza placówka prowadzi działania zmierzające do zmniejszenia liczby przestępstw przeciwko rodzinie, stosowania przemocy, nadużywania alkoholu, znęcania psychicznego. W ramach profilaktyki mającej na celu zapobieganie narastaniu patologii współpracujemy z:

- kuratorami sądowymi z Cieszyna
- Policją

- Strażą Miejską
- Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- ośrodkami leczenia uzależnień
- służbą zdrowia
- Powiatowym Urzędem Pracy
- Ośrodkiem Pracy z Dziećmi i Młodzieżą „Można Inaczej”
- Miejskim Zespołem Interdyscyplinarnym w Ustroniu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Kościołami
- organizacjami pozarządowymi
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Pracownicy socjalni oprócz przeprowadzania postępowań administracyjnych prowadzących do wydania stosownych decyzji prowadzą również szeroko rozumianą pracę socjalną. Pod tym pojęciem rozumie się działalność zawodową mającą na celu wspomaganie osób i rodzin w osiąganiu możliwie pełnej aktywności społecznej oraz w zaspokajaniu ich niezbędnych potrzeb bytowych. Praca socjalna prowadzi również do wzmocnienia lub odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Prowadzenie pracy socjalnej związane jest ze współdziałaniem z wyżej wymienionymi organizacjami i instytucjami w celu skoordynowania poczynań mających służyć rozwiązywaniu problemów osób lub rodzin. W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną. W 2011 roku zawarto 18 kontraktów socjalnych. Po kilku latach spadku bezrobocia daje się zauważyć jego wzrost, co przedstawia poniższa tabela.

Rok	Ilość zarejestrowanych bezrobotnych z gminy Ustroń – stan na grudzień danego roku	Procentowy wzrost /spadek w stosunku do poprzedniego roku
2000	652	
2001	804	Wzrost o 23,3%
2002	836	Wzrost o 4%
2003	813	Spadek o 2,8%
2004	765	Spadek o 6%
2005	656	Spadek o 14,2%
2006	558	Spadek o 15%
2007	374	Spadek o 33%
2008	339	Spadek o 9,4 %
2009	502	Wzrost o 48%
2010	547	Wzrost o 9%
2011	572	Wzrost o 4,6%

Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powołany został zarządzeniem nr 94/2011 Burmistrza Miasta Ustroń dnia 16 maja 2011 roku. Posiedzenia Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego (MZI) odbywają się średnio raz na kwartał. W roku 2011 odbyły się 4 posiedzenia zespołu. Pracownicy MOPS założyli 3 Niebieskie Karty. Wpłynęło pięć zgłoszeń dotyczących przemocy w rodzinie. Podjęto stosowne działania mające na celu rozwiązanie problemu w wyniku których, w czterech przypadkach udało się poprawić relacje między członkami rodziny. Zespół wraz z osobami zatrudnionymi w reprezentowanych przez nich instytucjach wzięli udział w szkoleniu: „Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – praktyczne aspekty funkcjonowania”. Koszty związane z realizacją zadań wyniosły 2467 zł.

Projekt Unijny „Nowe możliwości dla Twojej przyszłości”

W 2011r. MOPS kontynuował realizację projektu systemowego pn. „Nowe możliwości dla Twojej przyszłości”. Projekt realizowany był w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Koszt realizacji projektu wyniósł 114.977,00 zł, w tym udział gminy 12.073,00 zł.

W projekcie wzięło udział 16 osób, w tym 10 kobiet i 6 mężczyzn.

Dla każdego uczestnika przewidziano następujące formy wsparcia:

- indywidualna rozmowa z doradcą zawodowym
- udział w treningu kompetencji i umiejętności społeczno – zawodowych
- udział w wybranym kursie zawodowym.

Realizowane w 2011r. kursy zawodowe były zindywidualizowane. Każdy uczestnik projektu mógł wskazać jaki kurs będzie dla niego faktycznie przydatny na rynku pracy. Wybór klienta był analizowany przez zespół projektowy i konsultowany z doradcą zawodowym.

W 2011r. odbyły się następujące kursy zawodowe:

kurs barmański, kurs kosmetyczny z elementami wizażu, kurs opiekuna osób starszych i dzieci z językiem niemieckim, kurs fryzjerski z elementami wizażu, kurs kucharza – kuchnia regionalna, kurs spawacza w zakresie MIG i TIG, kurs obsługi wózka widłowego z modułem obsługi magazynu, komputera i kas fiskalnych, kurs florystyki i bukietarstwa z modułem profesjonalnego sprzedawcy, kurs palacza kotłów centralnego ogrzewania, kurs komputerowy z obsługą Internetu oraz programów fakturowanych.

W projekcie duży nacisk kładziono na tzw. szkolenia miękkie (trening), które pozwoliły poznać własny potencjał uczestników, pozycję na rynku pracy, wzmocnić poczucie własnej wartości, zmotywować do aktywności. Pięć uczestników projektu podjęło zatrudnienie. Część uczestników projektu stanowiły osoby pracujące, które podnosiły swoje kwalifikacje społeczne i zawodowe, zwiększając w ten sposób utrzymanie miejsca pracy.

Świadczenia rodzinne

Prawo do świadczeń rodzinnych przysługuje każdej rodzinie, jeżeli spełnia obowiązujące w ustawie kryterium dochodowe według którego miesięczny dochód na osobę w rodzinie w 2009r. lub 2010r. nie przekroczył kwoty 504 zł netto lub 583 zł z dzieckiem niepełnosprawnym i spełnia pozostałe warunki ustawy. Nadal obowiązuje wprowadzona od 1 listopada 2009r. taka sama wysokość świadczeń, która przedstawia się następująco:

- zasiłek rodzinny :

na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia wynosi 68 zł

na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia wynosi 91 zł

na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia wynosi 98 zł

dotądki do zasiłku rodzinnego:

- urodzenie dziecka – 1000 zł jednorazowo do ukończenia 12 miesiąca życia

- opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego - 400 zł

- samotne wychowywanie dziecka -170 zł na dziecko nie więcej jednak niż 340 zł na wszystkie dzieci oraz 250 zł z dzieckiem niepełnosprawnym nie więcej niż 500 zł, powyższy dodatek przysługuje tylko osobom samotnym, gdzie drugi z rodziców nie żyje lub ojciec dziecka jest nieznan

- wielodzietność - 80 zł – przysługuje na trzecie i każde kolejne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego

- kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego:

do ukończenia 5 roku życia – 60 zł

powyżej 5 roku życia – 80 zł

- rozpoczęcie roku szkolnego – 100 zł jednorazowo

- podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:

internat - 90 zł

dojazdy- 50 zł

- świadczenie pielęgnacyjne - 520 zł (forma wsparcia przyznawana bez względu na dochód)

- zasiłek pielęgnacyjny – 153 zł (forma wsparcia przyznawana bez względu na dochód).

Nadal przysługuje niezależnie od dochodu rodziny świadczenie w formie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka tzw. „becikowe” w wysokości 1000 zł na jedno dziecko.

W ramach realizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych w okresie od 01-01-2011r. do 31-12-2011r. przyznano i wypłacono następujące świadczenia:

I. Zasiłki rodzinne w ilości 9289 na łączną kwotę 780.195 zł.

II. Dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu :

- urodzenia dziecka w ilości 63 na łączną kwotę 63.000 zł
- opieki na dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w ilości 793 na łączną kwotę 311.681 zł
- samotnego wychowywania dziecka w ilości 271 na łączną kwotę 46.710 zł
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego w ilości 432 na łączną kwotę 32.900 zł
- rozpoczęcia roku szkolnego w ilości 550 na łączną kwotę 55.000 zł
- podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:
internat w ilości 0 na łączną kwotę 0 zł
dojazdy w ilości 958 na łączną kwotę 47.900 zł
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej w ilości 1374 na łączną kwotę 109.920 zł
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka w ilości 153 na łączną kwotę 153.000 zł.

Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami i becikowym ogółem :

Liczba świadczeń: 13883 na łączną kwotę 1.600.306 zł.

III. Świadczenia opiekuńcze :

- zasiłki pielęgnacyjne w ilości 3205 na łączną kwotę 490.365 zł
- świadczenia pielęgnacyjne w ilości 376 na łączną kwotę 193.007 zł.

Świadczenia opiekuńcze ogółem:

liczba świadczeń : 3581 na łączną kwotę 683.372 zł.

IV. Ubezpieczenia społeczne i zdrowotne :

- opłacono 250 składki na ubezpieczenie społeczne na kwotę 32.666 zł.
- opłacono 130 składki na ubezpieczenie zdrowotne na kwotę 6.084 zł.

W okresie od 01.01.2011 do 31.12.2011 o zasiłki rodzinne wraz z dodatkami i „ becikowe „ oraz o świadczenia opiekuńcze wystąpiło 846 wnioskodawców. Wydano 885 decyzji na podstawie, których zrealizowano 17464 świadczeń na łączną kwotę 2.283.678 zł.

Fundusz alimentacyjny

Nadal kontynuujemy realizację ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, która weszła w życie od 1 października 2008r. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przyznawane jest na podstawie wniosku, do którego załączony jest m.in. odpis tytułu wykonawczego oraz zaświadczenie od komornika o bezskuteczności prowadzonego postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika alimentacyjnego. Obowiązujące kryterium dochodowe wyliczone z dochodów za rok 2009r. i 2010r. nie może przekroczyć kwoty 725,00 zł netto na członka rodziny. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500,00 zł na uprawnionego.

W ramach realizacji ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów od dnia 1 stycznia 2011r. do 31 grudnia 2011r. o tę formę pomocy wnioskowały 102 osoby. Wydano 115 decyzji na podstawie, których zrealizowano 1283 świadczeń na łączną kwotę 469.740,00 zł.

W sumie w dziale świadczeń rodzinnych wydano 1000 decyzji administracyjnych na podstawie, których zrealizowano 18747 świadczeń na łączną kwotę 2.753.418,00 zł.

Kwoty zwrócone przez dłużników 93.214,66 zł w tym dochód własny gminy 21.720,00 zł. W 2011r. zostały podjęte działania względem 69 dłużników alimentacyjnych mieszkających na terenie naszej gminy, w tym 38 dłużników było od wierzycielek mieszkających na terenie naszej gminy, a 31 dłużników od wierzycielek mieszkających poza naszą gminą.